

L'Associació Llibre del Pirineu, formada per escriptors, editors, llibreters, bibliotecaris, il·lustradors i lectors, ha de trobar solucions als problemes que té el llibre editat a les comarques nord-occidentals, bàsicament els referits a la distribució i la divulgació. Constituïda l'any passat, comença a fer els primers passos.

El parlar de Cerdanya. Fruits silvestres del Pirineu. Manual de gestió del patrimoni literari de l'Alt Pirineu i Aran. Motarrots, fets i llegendes de l'Alt Urgell. Introducció al sistema constitucional del Principat d'Andorra. La Canadenca del Pallars: repercussions socio-econòmiques de la construcció de l'embassament de Sant Antoni a la Conca de Tremp. Jeronimus de Heredia i la pintura del segle XVII a Andorra. Cerdanya íntima: converses a cor obert.

Per primera volta, els clients de les llibreries dels Pirineus –i els llibreters, també– van poder fer, el Sant Jordi d'enguany, un cop d'ull a totes les novetats editorials relacionades amb les comarques catalanes nord-occidentals i Andorra, sigui pel tema o sigui per l'origen de l'autor, i publicades bàsicament per les editorials de la zona, Andorra inclosa. I van poder descobrir-hi una oferta variada i extensa.

Ho van poder fer gràcies a un catàleg de setze pàgines, amb el lema "Lectures amb denominació d'origen", que servia també de presentació de l'entitat que va prendre la iniciativa d'editar-lo, l'Associació Llibre del Pirineu, una agrupació d'escriptors, editors, llibreters, bibliotecaris, impressors, arxivers, il·lustradors i lectors, tots ells involucrats amb el món cultural pirinenc, creada amb la finalitat d'enfortir, promoure i divulgar el llibre dels Pirineus.

L'entitat es va constituir el 30 d'octubre de l'any passat, a la Casa de la Vila d'Organyà (Alt Urgell) –la vila de la Festa i Fira del Llibre Pirinenc– i té l'objectiu general de revitalitzar i revalorar el llibre pirinenc, "perquè considerem que no té cap suport específic potent", diu el seu president, l'escriptor Joan Obiols (Peramola, Alt

Els Pirineus es fan llibre

Urgell, 1952), autor estrella de l'activa editorial Garsineu, de Tremp (Pallars Jussà).

Cada comarca representada a l'associació compta amb uns coordinadors que fan d'enllaç entre la junta directiva i els socis dels diversos territoris.

L'entitat abasta les cinc comarques de l'Alt Pirineu –Alt Urgell, Cerdanya, els dos Pallars i l'Alta Ribagorça–, el

Solsonès, el Principat d'Andorra i la Vall d'Aran.

La junta directiva té la intenció d'ampliar l'àmbit de l'associació a més comarques pirinenques, com ara el Berguedà i el Ripollès, frontereres amb la Cerdanya i l'Alt Urgell, a més de convidar-hi les editorials que, siguin d'on siguin, s'ocupen habitualment del tema pirinenc, com és el cas de Farell, de Sant Vicenç de Castellet, al Bages.

"I no descartem la possibilitat –diu Joan Obiols– de comptar amb autors de la Cerdanya francesa i de la Ribagorça aragonesa".

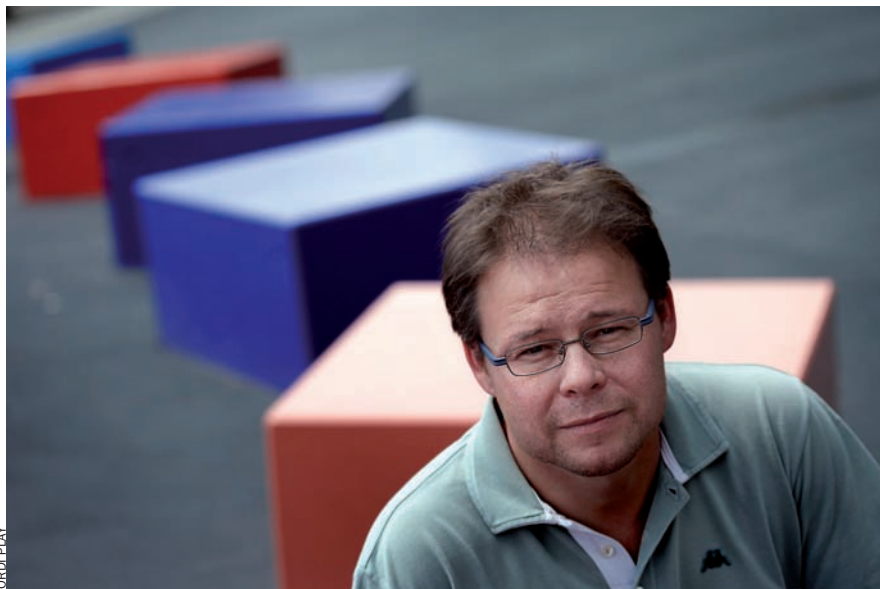
L'entitat, diu Obiols, ha de servir per a afrontar la manera de superar els entrebancs que frenen la promoció d'un producte que topa amb serioses dificultats per a fer-se conèixer. Bàsicament són dos, els entrebancs: el de la distribució, agreujat per les característiques del territori, i el de la divulgació. I, pel que fa a Andorra, hi ha l'inconvenient específic dels requisits burocràtics que fan que els llibres no puguin circular per la frontera amb total facilitat.

L'associació ja ha impulsat els contactes mutus entre algunes editorials perquè treballin de manera conjunta en la distribució. I a hores d'ara s'estudia la possibilitat que també col·laborin en la promoció virtual dels fons editorials i de les novetats.

CRISTINA TARRÉS

L'escriptor Joan Obiols (Peramola, 1952) presideix l'Associació Llibre del Pirineu, constituïda la tardor passada a Organyà, durant la Festa i Fira del Llibre del Pirineu.

JORDI PLAY

El periodista Marcel·lí Pascual (Térmens, 1971) ha creat a la Seu d'Urgell la publicació *Viure als Pirineus*, ara digital, i les Edicions Salòria. És vocal de la junta de l'Associació Llibre del Pirineu.

“Ja s’han fet passos importants –diu Joan Obiols– en aquests camps iestic segur que algun dia també veurem com es porten a terme coedicions.”

De moment, darrere l’associació només hi ha voluntarisme. Ara, els seus representats han de parlar amb les institucions per a trobar la manera de col·laborar.

La creació de l’entitat permetrà de disposar d’una sola veu davant les administracions, en aspectes de promoció, ajuts i suport als projectes.

Una altra de les feines que haurà de fer l’associació, diu Joan Obiols, és de fomentar la introducció dels llibres d’autors pirinencs a les escoles i centres d’ensenyament. També es considera clau la creació d’un segell únic del llibre pirinenc, amb un programa de visualització al carrer.

Garsineu i Salòria. L’entitat arriba en un moment especialment dolç per a l’edició pirinenca, en un moment que és lícit d’afirmar que els Pirineus s’han fet llibre.

Garsineu Edicions es funda l’any 1991 amb la intenció d’editar autors de les comarques pirinenques i recuperar textos antics, per exemple, de Joan Amades o Joan Lluís, i dels primers viatgers que van arribar als Pirineus.

El catàleg és format per tota mena de col·leccions –de llibres de memòries i estudis a llibres de cuina; de mo-

nografies locals a guies, a més de narrativa i poesia– i ja compta amb uns 250 títols. També edita els *Quaderns de l’Ecomuseu de les Valls d’Aneu*.

Joan Obiols hi ha publicat set títols de viatges, entre els anys 1992 i 2009, tots relacionats amb l’Alt Pirineu. Obiols hi posa la seva emotiva prosa al servei del present i el passat dels pobles de la muntanya, i excel·leix en les descripcions del paisatge.

La sèrie constitueix un tresor excepcional de dades sociològiques i costumistes.

L’Associació Llibre del Pirineu arriba en un moment molt dolç per a l’edició pirinenca

Pel que fa al rescat de textos antics, s’hi destaca la traducció al català de l’extens estudi de Lluís Solé Sabarés *El Pirineu. El medi i l’home*, de més de 400 pàgines.

A la Seu d’Urgell trobem la segona gran editorial de l’associació, Salòria, que es va estrenar el 2007 amb un títol emblemàtic, *El gust (i les ganes) de ser pirinencs*, un recull d’articles publicat per Marià Cerqueda a la revista *Viure als Pirineus* des del 2002 fins al 2007.

Darrere d’Edicions Salòria i *Viure als Pirineus*, ara capçalera electrònica incorporada al Grup Nació Digital, hi ha el periodista Marcel·lí Pascual (Térmens, Noguera, 1971).

L’empresa editora publica des de fa cinc anys l’almanac *Agenda del Pirineu*. Com Garsineu, el catàleg és obert a tota mena de llibres, i els temes fan referència generalment a l’Alt Urgell i, sobretot, a Cerdanya.

El darrer llibre dedicat a l’Alt Urgell és *Alt Urgell. Motarrots, fets, llegendes*, de Josep Espunyes (Peramola, 1942). Es va publicar aquest mes d’abril.

Marcel·lí Pascual pensa que Salòria, com totes les editorials dels Pirineus, té dues funcions bàsiques, la de descobrir nous autors locals, i la d’esperonar els escriptors d’anomenada, perquè dediquin més llibres als Pirineus, sigui en el gènere que sigui.

De moment, els llibres editats arriben a la trentena, la major part publicats els tres darrers anys. El 2009 l’editorial va fer un salt important, quan va publicar una dotzena de títols, ritme que s’ha mantingut d’aleshores ençà, i que creuen que és l’òptim amb vista als anys vinents.

El parlar de la Cerdanya. Edicions Salòria ja compta amb llibres prou ambiciosos, com ara *El parlar de Cerdanya*, volum de gairebé 600 pàgines editat l’abril passat que consta d’una gramàtica i un diccionari cerdà, i un recull de dites populars. És, sens dubte, una de les aportacions científiques més importants al coneixement del català d’una comarca que s’hagi fet mai, i ha d’interessar totes les persones relacionades professionalment amb la llengua catalana, si naturalment, en saben l’existència.

De moment, el públic, com Garsineu, el tenen als Pirineus. Cal matisar, però, que una part important de compradors són visitants ocasionals o estables.

El volum ha estat elaborat per cinc estudiosos: els lingüistes Manel Figuera i Abadal (Barcelona, 1957) i Anna Montané i Mill (la Seu d’Urgell, 1960); la traductora Agnès Figuera i Montané (Berga, 1987), l’informatic programador Enric Quílez i Castro (Puigcerdà, 1972) i l’estudiós Salvador Vigo i Pubill (Bellver de Cerdanya, 1965).

El llibre l'ha impulsat l'historiador Alfred Pérez-Bastardas (Barcelona, 1944), que ja havia recollit material sobre el tema, i ha comptat amb les aportacions d'una bona colla de cerdans. L'estudi és fruit d'un treball de camp iniciat fa 25 anys.

Alfred Pérez-Bastardas va publicar a Salòria, l'any passat, el llibre *La Cerdanya. Quadern de notes* (Edicions Salòria), una obra de reflexions i vivències d'un barceloní que fa més de quaranta anys que va descobrir la Cerdanya i se'n va enamorar. El llibre compta amb il·lustracions de plantes de la Cerdanya fetes per una de les millors il·lustradores del país, Maria Rius.

En el cas de Marcel·lí Pascual, l'acció periodística i cultural que porta a terme té un component reivindicatiu clar, la defensa dels Pirineus com a territori comú, és a dir, la reivindicació de la vegueria pirinenca.

Els Pirineus s'han fet llibre, però ara que cal fer-lo més visible, dins del territori i fora, consideren els promotors de l'associació.

El problema de la divulgació és doble, la de dins de les valls dels Pirineus i la dels Pirineus enfora –i la de fora repercuteix també a l'interior, perquè els hipotètics lectors dels Pirineus, com és lògic, poden estar més atents als mitjans de comunicació d'abast general que no pas als pirinencs, més precaris.

El fet és que els editors dels Pirineus no se senten prou ben tractats pels mitjans de comunicació.

“No ens sentim –es dol Marcel·lí Pascual– ni atesos ni representats pels mitjans periodístics, tant pels de Lleida com pels de Barcelona. Aquest és un dels motius pels quals es crea l'associació.”

De totes maneres, els editors confien que l'associació impulsi allò que ells mateixos, reconeixen, ja haurien de fer pel seu compte si disposessin de més mitjans i fossin més professionals: fer-se conèixer entre els mitjans de comunicació –impresos, electrònics i àudio-visuals– de tot l'àmbit lingüístic català.

És a dir, fer arribar les seves novetats, informar de la seva existència, als professionals –de periodistes a articulistes i escriptors– que poden parlar-ne. “És cert, nosaltres no fem potser tots els deures”, reconeix Marcel·lí Pascual.

CCVA JOAN BLANCO

Els escriptors de la 17a Trobada d'Escriptors al Pirineu, del 2010, davant la portalada romànica de Sant Llíser d'Alós, al poble d'Alós d'Isil, municipi d'Alt Àneu (Pallars Sobirà).

al. “Som gats de masia i no fem tant com caldria fer”, diu.

La Trobada d'Escriptors. La Festa i Fira del Llibre del Pirineu, que consta de conferències, trobades, presentacions i la proclamació de premis literaris, ha servit per a enfortir els Pirineus literaris, igualment com la tradicional Trobada d'Escriptors al Pirineu, que enguany arriba a l'edició que fa divuit.

La propera edició serà a Solsona del 24 al 26 de juny, amb la participació d'escriptors dels Països Catalans, el País Basc, Aragó i Occitània.

Els participants hi podran conèixer alguns dels indrets més emblemàtics de la ciutat i la comarca i reflectir les seves impressions literàries sobre la

zona en una obra coral que es publicarà l'any que ve. Alhora, es presentaran diversos treballs i una exposició sobre la trajectòria d'aquesta iniciativa.

La trobada neix el 1994. L'any passat es va tancar un cicle després d'haver recorregut diversos racons de la geografia pirinenca, des del País Basc fins a l'Alt Urgell, passant per l'Aragó i Occitània, sota el lema “Esperit d'Àneu”.

Durant aquest període s'han publicat setze llibres corals i vuit antologies. La filosofia de l'encontre sempre s'ha centrat en la fixació d'un imaginari pirinenc per a fer ficció literària. Enguany, es vol mantenir viu l'esperit d'Àneu, si bé en un escenari prepirinenc.

Lluís Bonada